

Список використаних джерел

1. Михненко А. М. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ: навч. посіб. 4-те вид. Київ : ДННУ «Акад. фінанс. упр.», 2013. 625 с. URL : https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=450&num=6 (дата звернення: 01.05.2024).
2. Хабарова Т. Х. Роль громадянського суспільства у запобіганні та протидії корупції. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Право» : Наук. робота. Харків, 2022. С. 1. URL : <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/21705> (дата звернення: 01.05.2024).
3. Про затвердження Порядку організації медичного забезпечення в системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій : Наказ М-ва внутр. справ України від 18.08.2014 р. № 831 : станом на 1 січ. 2023 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-14#Text> (дата звернення: 02.05.2024).

Катерина ШЕРЕМЕТ

курсантка ФПФПД

Катерина МІТЧЕНКО

старший викладач кафедри

гуманітарних дисциплін

та психології поліцейської

діяльності Дніпровського

державного університету

внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СПІЛКУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСКИХ ПІД ЧАС ВИКЛИКІВ НА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

Домашнє насильство залишається однією з найгостріших соціальних проблем, у зв'язку з стрімким збільшенням фактів фізичного, психологічного, економічного і сексуального насильства. Від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну показники офіційної статистики щодо фактів домашнього насильства у 2022 році суттєво знизились: за 12 місяців 2022 р. було обліковано 3360 кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством, 3060 з яких направлені до суду з обвинувальним актом, у той час як за такий же період 2021 р. вказані показники становили 4800 та 4432 відповідно [4]. У 2023 році до надавачів соціальних послуг області надійшло 4505 звернень щодо вчинення домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі відносно повнолітніх осіб та дітей. Загалом 10 351 справа щодо домашнього насильства була зафіксована в Україні за останні п'ять років [5] (таб. 1):

Порівняний аналіз зафіксованих справ щодо домашнього насильства

2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1 068 справ	2 213 справ	2 432 справи	1 498 справ	2 705 справ

Статистичні данні дають розуміння, що під час першого року війни, звернення про домашнє насильство зменшилось, через ряд соціально-демографічного (еміграція від війни та відповідно від кривдника), соціально-психологічного (задоволення базових потреб визначається пріоритетним) та правозмістовного (фізична відсутність можливості звернутись за допомогою; низьке реагування правоохоронної системи та громади через збільшення та пріоритетність відреагування на виклики пов'язані з війною) характеру. Але тривалість війни та погіршення психоемоційного стану українців сигналізують про збільшення звернень та критичну актуальність даної теми [7, с. 356].

Враховуючи практичний досвід члени ГО «Ла Страда-Україна» звертають увагу на ризики погіршення ситуації з домашнім насильством після закінчення війни через такі фактори:

- посттравматичний синдром, що може виникнути у військових, демобілізованих після повномасштабної війни. Якщо знехтувати їхньою якісною реабілітацією, вони можуть вихлюпнути свої емоції та біль на членів своїх сімей, тому вже зараз повинна бути продумана професійна допомога для військовослужбовців, які повернуться з війни додому;

- непростий психоемоційний стан і в тих українських родинах, члени яких сьогодні не перебувають на передовій – там теж може загостритися домашнє насильство [7, с. 357].

Враховуючи вищевикладене, слід відмітити важливість підготовки поліцейського до взаємодії з постраждалими від домашнього насильства. Невід'ємною частиною навчання і підготовки співробітників поліції має бути розуміння серйозного характеру домашнього насильства, його соціальної небезпеки і важливості забезпечення доступу до правосуддя і захисту постраждалих, а також викорінення стереотипів і упереджень щодо насильства стосовно жінок і домашнього насильства.

Основними принципами взаємодії, які сприяють ефективному встановленню контакту, на думку голландських фахівців, які працюють з постраждалими від різного виду насильства є: *правдивість* (бути з щирим, відкритим, уникати захисної чи нападаючої позиції), *повага* (вміння цінувати індивідуальність і ставитися до неї як до особистості, не засуджувати її за те, що з нею сталося), *компетентність* (підвищенням кваліфікації, професійного рівня в темі, володіння останніми статистичними даними, новітніми дослідженнями, тенденціями), *прагматизм* (сприйняття реальності без ілюзій

як негативних, так і позитивних, використовувати лише ефективні в цій ситуації для цієї людини методи роботи, ставити реальні цілі), *відповідальність* (усвідомлення меж своєї відповідальності та відповідальності постраждалого) [6, с. 426].

Належна робота поліції у цьому напрямку зокрема передбачає:

– відповідну підготовку для подолання упереджень і розуміння динаміки домашнього насильства і повторної віктимізації. Загалом поліція дуже критично ставиться до повторюваних випадків подання скарг, якщо постраждала особа продовжує жити з правопорушником. Цей тип поведінки зазвичай є результатом недостатнього знання механізмів, пов'язаних із явищем подружнього домінування.

– відповідну супервізію для співробітників поліції, які займаються питаннями домашнього насильства. Зокрема, варто організувати регулярні брифінги та супервізії, щоб співробітники поліції на місцях могли оцінити, як вони вирішують такі проблеми. Супервізії дозволяють подолати упередження, які можуть виникнути стосовно домашнього насильства [1, с. 44].

Доходимо висновку, що поліцейські повинні мати алгоритм реагування на домашнє насильство, розвиватися та проходити відповідне підвищення кваліфікації та інші підтримуючі заходи.

Список використаних джерел

1. «Протидія насильству стосовно жінок та домашньому насильству. Практичний посібник для поліцейських». С. 44-45. URL : <https://rm.coe.int/ukr-2021-police-manual-updated-ua/1680a46697>.
2. Закон України « Про запобігання та протидію домашньому насильству». URL : Про запобігання та протиді... | від 07.12.2017 № 2229-VIII (rada.gov.ua).
3. Половина дітей в Україні — в зоні ризику. До чого тут домашнє насильство? URL : Як допомогти дітям, що стали свідками домашнього насилля (vikna.tv).
4. Рекордну кількість справ про домашнє насильство зареєстрували у 2024 році. URL : <https://opendatabot.ua/analytics/domestic-violence-2023>.
5. Крокуємо у 2024. Підсумовуємо 2023. запобігання та протидія домашньому насильству та / або насильству за ознакою статі. URL : https://vin-ocssdm.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=589:krokuemo-u-2024-pidsumovuem-2023-zapobigannya-ta-protidiya-domashnomu-nasilstvu-ta-abo-nasilstvu-za-oznakoyu-stati&catid=8&Itemid=108.
6. Мітченко К. Психологічний аспект взаємодії поліцейського з дітьми-жертвами домашнього насилля. *Толерантність у системі цінностей сучасної особистості: матеріали Всеукраїнської наукової конференції, приуроченої до Міжнародного дня толерантності, м. Маріуполь, 12 листопада 2021 року*. Маріуполь : ДонДУВС, 2021. С. 424-428.
7. Блага А. Б., Адащик А. С. Динаміка домашнього насильства в умовах війни. *Юридичний науковий електронний журнал*, № 1, 2023. С. 355-358 DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/86>. URL : https://lsej.org.ua/1_2023/86.pdf